

[Axel Ivan Pedersen.]

indfødsretsansøgninger, som krævede nærmere undersøgelse og nærmere prøvelse. Jeg skal herom henvide til den betænkning, som udvalget har afgivet, og hvoraf det fremgår, at der af ministeren og udvalget i forening er stillet en række ændringsforslag, således at det samlede antal personer, der får indfødsret ved denne lov, bliver 618. Ud over de ansøgninger, der bliver imødekommet, har der været 19 ansøgninger, som udvalget har afslået.

Jeg skal på udvalgets vegne takke den højtærede indenrigsminister og ministeriets embedsmænd for et sagligt og behageligt samarbejde og i øvrigt på udvalgets vegne indstille de stillede ændringsforslag og lovforslaget til vedtagelse.

Aksel Larsen: Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at naturligvis har min gruppe fået betænkningen, og vi har også studeret den. Vi har ingen anmærkninger at fremsætte til nogen af de forslag om meddelelse af indfødsret, der foreligger, hverken til dem, der fandtes i ministerens oprindelige forslag, eller dem, der nu findes i ændringsforslagene. På den anden side ved jo enhver, at de oplysninger, der gives i betænkningen om hver enkelt ansøger, er særdeles kortfattede. Vi ved, at udvalget har haft lejlighed at få ganske anderledes udførlige oplysninger, og da vi ikke har nogen repræsentant i udvalget, ser vi os ikke i stand til at tage medansvaret for indfødsretsmeddelelserne, uanset at vi ikke konkret kan sige noget om, at den og den person mener vi ikke bør have indfødsret. Dertil kommer, at der jo er givet afslag til en del, der har søgt, og at vi også her er uvidende om, hvad grundene er til afslagene.

Af disse årsager vil vi som ved tidligere lejligheder, når der bliver afstemning om dette lovforslag, afholde os fra at stemme.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg takker udvalget for den enstemmige indstilling om dette lovforslags gennemførelse.

Der er denne gang blevet behandlet et meget stort antal indfødsretssager, og udvalget har haft et stort arbejde med gennemgangen af alle disse sager og har, så vidt jeg kan skønne, givet dem en grundig behandling. Dette være også sagt til trøst

for det ærede medlem hr. Aksel Larsen. Jeg mener derfor, at jeg har grund til at takke udvalget for, at det så hurtigt og resolut er gået i gang med dette omfattende arbejde, og jeg synes, at det kan tjene som et godt eksempel for andre udvalg, at man her har præsteret et hurtigt og godt stykke arbejde, således at disse sager ikke har skullet vente alt for længe på deres afgørelse.

Jeg kan derfor på egne og ministeriets vegne takke udvalget for det gode samarbejde, der har været, og det dygtige arbejde, der er udført.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1-3 og §§ 1-6, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Skjern kommunes oprettelse til købstad.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1028, fremsættelsen i tidenden sp. 721).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl Petersen: Et lovforslag af den karakter, som her er til behandling, og hvorved man gør en landkommune til en kommune med købstadmæssig status, er sjældent. Det sidste forslag af samme karakter, der blev fremsat her i tinget, og som blev vedtaget i 1921, drejede sig om Brønderslev, der da fik købstadmæssig status. Man må imidlertid ikke af dette lade sig forlede til at tro, at der ikke i den tid, der ligger imellem 1921 og nu, har været ønsker fremme fra andre sognekommuner om at opnå købstadstatus. Når sådanne ønsker alligevel ikke har fået noget positivt resultat, er forklaringen den, at det er overordentlig svært at få ryddet de vanskeligheder af vejen, som møder de kommuner, der gør forsøg på at få ændret deres status. For det første må der være et meget ud-

[Carl Petersen.]

bredt ønske derom hos kommunens beboere, dernæst må der være et naturligt opland for den nye købstad, og den må have haft en konstant tilvækst i indbyggerantal gennem årene, ligesom denne tilvækst må have haft en naturlig forbindelse med et sundt erhvervsliv. Der skal være opnået enighed med det amt, hvortil denne kommune hører, om et eller andet afviklingsbeløb, og der skal være enighed om kommunens adgang til hospitalsindlæggelser. Der skal opnås enighed om de vejstrækninger, som skal overtages af byen i fremtiden, foruden at der skal foretages en række andre ændringer i kommunens fremtidige tilværelse, der enten skal ske gennem overenskomst eller gennem tilladelse fra de ministerier, hvorunder disse forhold henhører.

Skjern kommune har mestret at få alle disse forhold i orden på en for alle parter acceptabel måde. Jeg forstår derfor godt, at den højtærede minister har bøjet sig for det enstemmige ønske, der har været fremsat i sognerådet og fra et meget stort flertal af sognets beboere.

I henhold til vor forfatning skal opnåelse af købstadstatus ske ved lov, men der er det særegne ved et sådant lovforslag, at der her er ingen eller i hvert tilfælde kun meget ringe muligheder for ændringer, da det hele hviler på forhåndsindgåede overenskomster mellem de interesserede instanser, således at man i virkeligheden må stille de interesserede parter helt frit med hensyn til ændringer. Det vil sige, at spørgsmålet for det høje ting i virkeligheden er, om man vil vedtage lovforslaget, som det foreligger, og derved give Skjern kommune købstadstatus, eller om man vil sige nej til lovforslaget og derved lade Skjern kommune forblive som landkommune mod byens stærkt udtalte ønske.

Jeg kan på mit partis vegne tilsige lovforslaget al mulig støtte og anbefale det til vedtagelse i den skikkelse, hvori det er fremsat.

Sønderup: Jeg vil gerne takke den højtærede indenrigsminister, fordi lovforslaget om Skjern kommunes overgang til købstad er fremsat så tidligt, at Skjern sogneråd efter alt at dømme kan få den fornødne tid til at lægge sidste hånd på de forskellige problemer, der melder sig i forbindelse med det væsentlige skridt, som en bys overgang til købstadstatus kan siges at være. Som nævnt af den foregående ærede taler er en sådan tildragelse ikke noget, der går så ofte på. Man kan af bemærkningerne se, at der er henrundet ca. 37 år, siden noget lignende er sket.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget såvel som af den højtærede ministers fremsættelse, at der fra administrationens side er gjort et grundigt stykke arbejde med lovforslagets forberedelse; alt foreligger oplyst; der er, som vi siger, ikke meget hverken at lægge til eller trække fra. Man er i Skjern taknemlig for den velvilje, man har mødt i forbindelse med sagen hos den højtærede indenrigsminister såvel som hos den foregående indenrigsminister, det ærede medlem hr. Carl Petersen.

Ved at gennemlæse bemærkningerne til det foreliggende lovforslag får man et stærkt indtryk af, hvor omfattende den kommunale administration er blevet, hvor mange forskellige opgaver der er at varetage i relation til beskatning, trafikforhold, sygehusvæsen, sociallovgivning og meget, meget andet. Det foreliggende materiale bærer vidnesbyrd om, at Skjern gennem årene på lang sigt har tilrettelagt forholdene således, at byen, når det skønnes hensigtsmæssigt, som et led i en naturlig udvikling kunne overgå til købstadordning. Det vil altså ske med vedtagelsen af det lovforslag, vi har til behandling, og jeg kan på mit partis vegne anbefale det.

Thestrup: Også mit parti kan give tilslutning til det fremsatte lovforslag.

De betingelser, der kræves opfyldt, for at en kommune kan overgå til købstad, er, som vi allerede har hørt, opfyldt: der fore-

[Thestrup.]

ligger ønske derom fra kommunens side, og endvidere foreligger der overenskomst mellem Skjern og Ringkøbing amt om en sådan overgang. Jeg kan derfor på det bedste anbefale det foreliggende lovforslag.

Kirkegaard: Det er ikke en hverdagsbegivenhed, at folketinget behandler et lovforslag, som angår en stationsbys eller en sognekommunes overgang til købstad. Som vestjyde glæder det mig, at det denne gang angår en driftig by i Vestjylland. Det glæder mig i ganske særlig grad, efter at Vestjylland i den offentlige debat for nylig er betegnet som et forsømt område. Det er et udtryk, jeg affinder mig med, men når denne betegnelse får en drejning henimod — og sådan har jeg hørt det — at Vestjylland vistnok også er et underudviklet område, må jeg på Vestjyllands vegne protestere.

Det fremgår af lovforslaget, bemærkningerne til lovforslaget og af den højtærede indenrigsministers fremsættelse, at der er ført mange forhandlinger om mange enkeltheder, inden lovforslaget har fået sin endelige form. At byen og sognet udtræder af amtskommunen, inden Skjern til 1. april 1958 opnår sin ny værdighed, er en betydelig økonomisk forskydning; men da det ærede medlem hr. Sønderup, der er den argeste modstander af faste skatter, jeg kender, har anbefalet lovforslaget så godt, som tilfældet er, går jeg ud fra, at det problem er ordnet på en for alle parter tilfredsstillende måde.

Jeg tror derfor, vi alle sammen kan ønske Skjern til lykke med dens nye status, og jeg kan på det radikale venstres vegne anbefale tingets medlemmer at stemme for lovforslaget, som det er fremsat.

Gøting: Retsforbundet kan anbefale det foreliggende lovforslag, idet vi henviser til de bemærkninger, den højtærede indenrigsminister ledsager lovforslaget med. Det stærke ønske, som næres af Skjern sogneråd, og i endnu højere grad den enighed, som er opnået mellem sognerådet og Ringkøbing amtsråd, samt endelig den grundige forbedelse, lovforslaget har været gjort til genstand for med hensyn til de rent tekniske overgangsbestemmelser, gør, at vi fra

retsforbundets side gerne går med til at give Skjern kommune den ønskede købstadstatus.

Lynnerup Nielsen: Også mit parti kan tilslutte sig den oprettelse, som det jo hedder i lovsproget, at Skjern kommune fra 1. april 1958 skal være købstad og have såkaldt købstadstatus. Vi kan tilslutte os lovforslaget, fordi hele det forarbejde, der ligger til grund for lovforslaget, er i orden, og fordi oprettelsen har været et stærkt ønske i kommunalbestyrelsen, ligesom der blandt Skjern kommunes indbyggere har været overvejende stemning herfor. Endelig er det lykkedes at opnå enighed med amtskommunen om de økonomiske præmisser, hvorefter adskillelsen skal finde sted: amtskommunens affindelsessum for tab af ejendomsskatter, de fremtidige sygehusudgifter og visse nærmere angivne ting, der udgør det økonomiske grundlag for, at Skjern kommune kan komme til at udtræde af selve amtskommunen.

At der må være visse overgangsbestemmelser, er såre naturligt. Jeg tænker her særligt på ejendomsskatterne, som er det offentliges prioritet; de kan ikke på én gang sløjfes, men må fortsætte over et vist åremål, som lovforslaget fastsætter til 15 år, med en nedadgående grundskyld- og ejendomsprocent. At der også må være andre bestemmelser ved overgangen til købstad med hensyn til ligningskommission, regnskaber o. lign., er naturligt, men spørgsmålene vil hurtigt kunne finde deres løsning efter oprettelsen til købstad, da Skjern kommune har karakter af bymæssig bebyggelse, og da der er meget lidt landbefolkning inden for kommunens rammer.

Jeg kan, som jeg sagde i min indledning, på mit partis vegne give tilslutning til, at denne oprettelse finder sted, og dermed tilsige vor velvillige medvirken til lovforslagets gennemførelse.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Det er rart for en gangs skyld at få så uforbeholden tilslutning til et lovforslag, men det indeholder jo heller ikke særlig store politiske spørgsmål af principiel betydning. Jeg kan takke for tilslutningen på ministeriets vegne og på Skjern kommunes vegne, på hvis begæring lovforslaget blev fremsat.

[Indenrigsministeren.]

Der er heller ikke mange bemærkninger at svare på.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen fremdrog en række forhold, som måtte bringes i orden, før et lovforslag som dette kunne fremsættes. Så vidt vi i ministeriet har kunnet overse det, mener vi, at der er taget hensyn til alle disse forhold, og at det ligger klart, hvordan overgangen skal foregå. Det er rigtigt, at folketinget for så vidt kun har at sige ja eller nej til et sådant lovforslag, idet man jo herfra ikke kan pålægge hverken amtskommunen eller Skjern kommune at gå ind på andre forhold end dem, som de frivilligt har truffet overenskomst om; og det, som ministeriet har skullet, var altså at påse, at denne overenskomst var oprettet på en forsvarlig måde, og at de forskellige spørgsmål, der kunne rejse sig, blev rigtigt løst. I lovforslaget og de ledsagende bemærkninger er der givet udtryk for, at alle disse ting er taget i betragtning, så vidt det da er muligt.

Der er blevet vekslet nogle bemærkninger om skatterne på fast ejendom. Vi ved alle sammen, at man i købstæderne har fastere regler for, hvordan disse skatter udskrives, end man har i sognekommunerne, men som nævnt i lovforslaget er der fastlagt en ramme, som over en række år vil give en gradvis tilpasning til den nye udskrivningsform. I bemærkningerne til lovforslaget vil man finde en opgørelse over, hvor store ejendomsskatterne vil blive i sammenligning med deres hidtidige størrelse; til at begynde med bliver der ikke nogen stor forskel; forskellen vil først komme efterhånden, og i den mellemliggende tid må man tænke sig at kommunens økonomi har tilpasset sig til de ændrede forhold.

Jeg takker som sagt for tilslutningen og håber, at vi kan få lovforslaget gennemført ret hurtigt. Vi anser tidspunktet for Skjern kommunes oprettelse til købstad for at være heldigt valgt, idet man kan begynde med at gå ind i en ny kommunal 4-årig periode, og der bliver i tiden indtil 1. april et passende tidsrum til at ordne de praktiske forhold, inden byen går ind under sin nye status.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 697, fremsættelsen i tidenden sp. 1011).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Aage Knudsen: Det foreliggende forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer kan ikke give mig anledning til mange bemærkninger, idet et lovforslag af samme indhold gennem en længere årrække hvert år er blevet vedtaget her i tinget. Lovforslaget bemyndiger ministeren for offentlige arbejder til at foretage ekspropriationer til statsbanernes, post- og telegrafvæsenets og de koncessionerede telefonselskabers nyanlæg og udvidelser af stationsbygninger, telefoncentraler, sporanlæg og ledningsanlæg m. v., alt for så vidt der er givet bevilling hertil på finanslov og tillægsbevillingslov for finansåret 1958-59. Der er sikkert enighed om, at loven er nødvendig, og jeg skal på mit partis vegne anbefale lovforslaget til en hurtig og velvillig behandling.

Peter Larsen: Vi kan fra venstres side anbefale det foreliggende lovforslag. Det er jo enslydende med tidligere lovforslag af samme art, og loven er en nødvendig forudsætning for, at udviklingen på de områder, lovforslaget omhandler, kan finde sted.

Jeg vil imidlertid gerne i forbindelse med dette ekspropriationslovforslag benytte lejligheden til mere generelt at rejse spørgsmålet om reglerne for foretagelse af ekspropriationsforretninger både her og på andre områder. Vi ved, at grundreglerne for disse ekspropriationsforretninger findes i den gamle forordning af 1845. Vi er også vidende om, at en række mindre ændringer i en række love af forskellig art har gjort denne forordning anvendelig i vor tid.

Sidste gang blev den ændret i 1928, og det er bl. a. det forhold, der danner grundlaget for denne lov. Man vil se af bemærkningerne til 1928-loven, at man dengang fra